

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING QONUNI

**Янги тахрирдаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси
қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг
айрим қонун ҳужжатларига маҳаллий давлат ҳокимияти органлари
фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган ўзгартириш
ва қўшимчалар киритиш тўғрисида**

Қонунчилик палатаси томонидан 2024 йил 23 июлда
қабул қилинган
Сенат томонидан 2024 йил 20 сентябрда
маъқулланган

Мамлакатимизда 2023 йил 30 апрелда бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси референдумида умумхалқ овоз бериш орқали қабул қилинган янги тахрирдаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси Янги Ўзбекистон стратегиясини амалга оширишнинг сиёсий-ҳуқуқий асосларини яратиб, миллий давлатчилик тараққиётининг тарихий муҳим босқичида давлат ва жамиятни янада ривожлантиришнинг устувор йўналишларини белгилаб берди.

Шу билан бирга янги конституциявий-ҳуқуқий шароитларда ҳоким ва халқ депутатлари Кенгаши раиси лавозимлари ажратилаётганлиги амалдаги ҳуқуқий ҳужжатларнинг қайта кўриб чиқиши ҳамда такомиллаштирилишини талаб қилмоқда.

Хусусан, ҳудудларни ривожлантириш борасида халқ депутатлари Кенгашларининг ролини янада ошириш талаб этилмоқда, бугунги кун талабларига асосан вакиллик назоратининг янги шакллари жорий этиш, ҳокимларнинг тегишли Кенгашлар олдидаги масъулияти ва ҳисобдорлигини кучайтириш борасидаги ислохотларни изчил давом эттириш зарур.

Ушбу Қонун билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ҳокимларнинг ҳамда халқ депутатлари Кенгашларининг ваколатларини аниқлаштиришга қаратилган ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Жумладан, «Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунидаги вилоят, туман, шаҳар ҳокими бир вақтнинг ўзида тегишли ҳудуддаги вакиллик ҳокимиятига бошчилик қилиши ҳақидаги норма чиқариб ташланмоқда. Ҳокимларга тегишли халқ

депутатлари Кенгашлари сессиясига масалалар киритиш, зарурат бўлганда Кенгаш сессияси чақирилишини талаб қилиш ва тегишли халқ депутатлари Кенгашининг қонунчиликка зид бўлган қарорларини бекор қилиш учун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенатига ёки судга мурожаат қилиш каби қатор янги ваколатлар берилмоқда.

Шунингдек халқ депутатлари Кенгашларига депутатлар орасидан сайланадиган раис бошчилик қилиши, у ўз фаолиятини жамоатчилик асосида амалга ошириши белгиланмоқда, уни ваколатлари муддати тугагунига қадар лавозимидан озод қилиш тартиби назарда тутилмоқда.

Бундан ташқари халқ депутатлари Кенгашлари ва ҳокимлар томонидан қабул қилинадиган ҳужжатларни Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорларини ишлаб чиқиш, келишиш ва рўйхатдан ўтказишнинг ягона электрон тизимида рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги талаб мустаҳкамланмоқда. Бунда ушбу тизимда рўйхатдан ўтказилмаган ҳужжатлар ҳақиқий эмас деб ҳисобланади ҳамда ҳуқуқий оқибатларга олиб келмайди.

«Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорларини ишлаб чиқиш, келишиш ва рўйхатдан ўтказишнинг ягона электрон тизимида маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари эълон қилинадиган расмий манба мақоми берилишини назарда тутувчи ўзгартириш киритилмоқда.

Ушбу Қонун қонунчиликни янги таҳрирдаги Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқлаштиришга, жойларда ҳокимиятлар бўлиниши принципини тўлақонли рўёбга чиқаришга ва ҳудудларни бошқаришни аҳоли манфаатларига хизмат қилиш принципи асосида йўлга қўйишга хизмат қилади.

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 9 декабрда қабул қилинган «Прокуратура тўғрисида»ги 746–ХП-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 29 августда қабул қилинган 257–II-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2001 йил, № 9–10, 168-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 6, 249-модда; 2008 йил, № 9, 487-модда, № 12, 636-модда; 2011 йил, № 4, 101-модда; 2012 йил, № 9/2, 244-модда; 2015 йил, № 8, 310-модда; 2016 йил, № 9, 276-модда; 2017 йил, № 3, 47-модда, № 6, 300-модда, № 9, 510-модда, № 10, 605-модда; 2018 йил, № 4, 218-модда, № 7, 431-модда; 2019 йил, № 1, 1, 5-моддалар, № 5, 267-модда, № 11, 791-модда, № 12, 891-модда; 2020 йил, № 1, 4-модда; 2021 йил, 4-сонга илова, № 11, 1061-модда; 2022 йил, № 5, 466-модда; 2023 йил, № 4, 265-модда, №10, 797-модда, № 11, 923-модда; 2024 йил, № 2, 109-модда) **5-моддаси саккизинчи қисмининг иккинчи хатбошисидаги «ҳисобот» деган сўз «ахборот» деган сўз билан алмаштирилсин.**

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 2 сентябрда қабул қилинган «**Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида**»ги 913–XII-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1993 йил, № 9, 320-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 9, 241-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 418-модда; 2007 йил, № 4, 163-модда, № 9, 420-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2013 йил, № 12, 350-модда; 2014 йил, № 4, 86-модда, № 5, 130-модда; 2015 йил, № 6, 228-модда; 2017 йил, № 6, 300-модда, № 8, 383-модда, № 9, 510-модда, № 12, 772-модда; 2018 йил, № 7, 431-модда; 2019 йил, № 1, 4-модда, № 11, 792-модда, № 12, 891-модда; 2020 йил, № 9, 537-модда; 2021 йил, № 1, 3, 7, 13-моддалар, 4-сонга илова, № 8, 800-модда, № 12, 1198-модда; 2022 йил, № 3, 213-модда, № 6, 570, 577-моддалар, № 10, 984-модда; 2023 йил, № 1, 2-модда, № 10, 794-модда, № 12, 1003-модда) қуйидаги ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин:

1) 1-модда:

биринчи қисмининг русча матнидаги «Советы народных депутатов» деган сўзлар «Кенгаши народных депутатов» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

иккинчи қисмининг биринчи жумласи қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Тегишли ҳудуддаги ижро этувчи ҳокимиятга вилоят, туман ва шаҳар ҳокими бошчилик қилади»;

2) 2-модда:

номидаги «вакиллик ва ижроия ҳокимияти» деган сўзлар «**ижро этувчи ҳокимият**» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

иккинчи қисмидаги «партия гуруҳларининг» деган сўзлар «партия гуруҳларининг (бундан буён матнда партия гуруҳлари деб юритилади)» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими лавозимига номзод тегишли халқ депутатлари Кенгашида унинг номзоди кўриб чиқиладиганда ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг истиқболга мўлжалланган дастурини тақдим этади»;

учинчи – ўн биринчи қисмлари тегишинча **тўртинчи – ўн иккинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

тўққизинчи – ўн иккинчи қисмлари қуйидаги мазмундаги **тўққизинчи – ўн тўртинчи қисмлар** билан алмаштирилсин:

«Вилоят, туман, шаҳар ҳокими тегишли халқ депутатлари Кенгаши депутати этиб сайланиши мумкин.

Туман, шаҳар ҳокими лавозимига номзод тегишли халқ депутатлари Кенгашида унинг номзоди кўриб чиқиладиганда ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг истиқболга мўлжалланган дастурини тақдим этади.

Туманга бўйсунадиган шаҳар ҳокими туман ҳокими томонидан тайинланади ва лавозимидан озод этилади ҳамда халқ депутатлари туман Кенгаши томонидан тасдиқланади.

Вилоят ҳокими Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси билан келишилган ҳолда шаҳар ҳокимини туман (шаҳар таркибига кирувчи туманлар бундан мустасно) ҳокимига бўйсундириш ва ягона бошқарув органларини тузиш ваколатига эга бўлиб, бу хусусда қабул қилинган қарор кейинчалик халқ депутатлари вилоят Кенгаши томонидан тасдиқланади.

Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ айни бир вилоят, туман, шаҳар ҳокими этиб тайинланиши мумкин эмас.

Ҳокимларнинг ваколатлари муддати – беш йил»;

3) 6-модданинг матни қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши қарорлар қабул қилади.

Вилоят, туман, шаҳар ҳокими қарорлар қабул қилади ва фармойишлар чиқаради.

Халқ депутатлари Кенгашининг ва ҳокимнинг ҳужжатлари Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорларини ишлаб чиқиш, келишиш ва рўйхатдан ўтказишнинг ягона электрон тизимида (бундан бўён матнда Ягона электрон тизим деб юритилади) ишлаб чиқилади, келишилади ва рўйхатдан ўтказилади, бундан қонунда назарда тутилган ҳоллар мустасно.

Халқ депутатлари Кенгаши ва ҳоким қабул қилган ҳужжатлар, бундан норматив-ҳуқуқий тусга эга бўлмаган ҳужжатлар мустасно, агар шу ҳужжатнинг ўзида бошқача қоида белгиланмаган бўлса, Ягона электрон тизимда рўйхатдан ўтказилган пайтдан эътиборан кучга киради.

Халқ депутатлари Кенгашининг ва ҳокимнинг норматив-ҳуқуқий тусдаги ҳужжатлари, агар ҳужжатларнинг ўзида кечроқ муддат кўрсатилмаган бўлса, расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Халқ депутатлари Кенгашининг ва ҳокимнинг Ягона электрон тизимда рўйхатдан ўтказилмаган ҳужжатлари тегишли ижтимоий муносабатларни ҳуқуқий жihatдан тартибга солиш учун асос бўлиб хизмат қилиши мумкин эмас ва ҳуқуқий оқибатларга олиб келмайди, бундан қонунда назарда тутилган ҳоллар мустасно.

Халқ депутатлари Кенгаши ва ҳоким ўз ваколатлари доирасида қабул қилган ҳужжатлар вилоят, туман, шаҳар ҳудудида жойлашган барча ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан ижро этилиши мажбурийдир»;

4) 7-модда иккинчи қисмининг иккинчи жумласи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Бунда вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари Ўзбекистон Республикаси Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида назорат инспекциясининг ҳулосасига кўра яроқсиз деб топилган давлат кўчмас мулк объектларини бузиб ташлаш тўғрисида қонунда белгиланган тартибда қарорлар қабул қилиш ҳуқуқига эга»;

5) 10-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими фақат қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда ер участкаларини доимий фойдаланишга беришга ҳақли»;

6) IV бобнинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

**«IV БОБ. МАҲАЛЛИЙ ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ
ВАКИЛЛИК ОРГАНЛАРИ»;**

7) 16-модда:

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Халқ депутатлари Кенгашларининг ваколатлари муддати – беш йил»;

иккинчи қисми учинчи қисм деб ҳисоблансин;

учинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида ёки айрим жойларида жорий этилган Ҳақулодда ҳолат амал қилишининг бутун муддати ичида халқ депутатлари Кенгашларига сайловлар ўтказилмайди»;

8) қуйидаги мазмундаги **16¹ – 16⁴-моддалар** билан тўлдирилсин:

«16¹-модда. Халқ депутатлари Кенгашининг раиси

Халқ депутатлари Кенгашига унинг депутатлари орасидан сайланадиган раис бошчилик қилади.

Вилоят, туман, шаҳар ҳокими лавозимини эгаллаб турган шахс бир вақтнинг ўзида халқ депутатлари Кенгашининг раиси лавозимини эгаллаши мумкин эмас.

Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ айни бир вилоят, туман, шаҳар халқ депутатлари Кенгашининг раиси этиб сайланиши мумкин эмас.

Халқ депутатлари Кенгаши раиси Кенгашнинг ваколатлари муддатига сайланади.

Халқ депутатлари Кенгаши раиси ўз вазифаларини бажариш даврида сиёсий партияга аъзоликни тўхтатиб туради, шунингдек доимий ва бошқа комиссиялар, партия гуруҳлари таркибига кириши мумкин эмас.

16²-модда. Халқ депутатлари Кенгаши раисининг ваколатлари

Халқ депутатлари Кенгаши раиси:

халқ депутатлари Кенгаши сессиясига кўриб чиқиш учун киритиладиган масалаларни тайёрлашга умумий раҳбарликни амалга оширади;

халқ депутатлари Кенгаши сессиясига раислик қилади ва Кенгаш сессиясининг ишини ташкил этади;

халқ депутатлари Кенгаши Котибияти мудир ва ходимларини лавозимга тайинлайди ҳамда лавозимидан озод қилади;

Кенгаш Котибиятига халқ депутатлари Кенгаши ишини ташкил этиш бўйича топшириқлар беради, Котибият ходимлари ўртасида вазифаларни тақсимлайди;

халқ депутатлари Кенгашининг қарорларини ва Кенгаш сессияси баённомаларини имзолайди, шунингдек уларнинг ижроси устидан назоратни ташкил этади;

халқ депутатлари Кенгашининг сессиясини, шу жумладан навбатдан ташқари сессиясини чақириш тўғрисида қарор қабул қилади;

фуқароларни қабул қилишни ташкил этади, жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини кўриб чиқади;

халқ депутатлари Кенгашининг доимий ва муваққат комиссиялари ишини мувофиклаштириб боради;

халқ депутатлари Кенгаши муҳокамасига киритилган масалаларни кўриб чиқиш учун давлат органлари ва ташкилотларининг мутахассислари ҳамда экспертларини жалб этади;

депутатларга ўз ваколатларини амалга оширишда кўмаклашади;

халқ депутатлари Кенгаши фаолиятининг очиклиги ва ошкоралигини таъминлаш чораларини кўради;

халқ депутатлари Кенгаши фаолиятининг ташкилий, ахборот, моддий-техника таъминотини ташкил этади;

ушбу Қонунда ва бошқа қонун ҳужжатларида назарда тутилган ваколатларни амалга оширади.

16³-модда. Халқ депутатлари Кенгаши раисини сайлаш

Халқ депутатлари Кенгашининг биринчи сессияси халқ депутатлари Кенгаши раисини сайлашдан бошланади.

Халқ депутатлари Кенгаши раисини сайлаш учун депутатлар орасидан халқ депутатлари Кенгашига сайловда иштирок этган ҳар бир сиёсий партия депутатларидан иборат сиёсий партиялар вакиллари гуруҳи ташкил этилади. Сиёсий партиялар вакиллари гуруҳининг таркиби тўғрисидаги қарор депутатлар умумий сонининг кўпчиликлари билан қабул қилинади.

Сиёсий партиялар вакиллари гуруҳининг мажлисида халқ депутатлари Кенгашига сайловда энг кўп депутатлик ўринларини олган сиёсий партиянинг вакили раислик қилади.

Халқ депутатлари Кенгаши раиси лавозимига номзодлар сиёсий партиялар вакиллари гуруҳининг тавсияси асосида депутатлар орасидан шакллантирилади.

Айни бир шахс бир вақтнинг ўзида бошқа вилоят, туман, шаҳар халқ депутатлари Кенгашининг раиси этиб сайланиши мумкин эмас.

Халқ депутатлари Кенгаши раиси лавозимига номзод, агар у овоз бериш натижасида Кенгаш депутатлари умумий сонининг кўпчиликлари овозини олган бўлса, сайланган деб ҳисобланади.

Халқ депутатлари Кенгаши раиси сайланганлиги тўғрисида қарор қабул қилинади, уни халқ депутатлари Кенгаши сессиясида раислик қилувчи имзолайди.

16⁴-модда. Халқ депутатлари Кенгаши раисини муддатидан илгари лавозимидан озод қилиш

Халқ депутатлари Кенгаши раиси овоз бериш орқали Кенгаш депутатлари умумий сонининг учдан икки қисмидан кўпроғининг овози билан қабул қилинган Кенгаш қарорига биноан муддатидан илгари лавозимидан озод қилиниши мумкин.

Халқ депутатлари Кенгаши раисини муддатидан илгари лавозимидан озод қилиш тўғрисидаги масала Кенгаш депутатлари умумий сонининг камида учдан бир қисмидан иборат депутатлар гуруҳининг таклифига биноан Кенгаш томонидан кўриб чиқилади.

Халқ депутатлари Кенгаши раисини муддатидан илгари лавозимидан озод қилиш тўғрисидаги масала кўриб чиқиляётганда сессияда Кенгашнинг доимий комиссиялари раисларидан бири раислик қилади.

Халқ депутатлари Кенгаши раисини муддатидан илгари лавозимидан озод қилиш тўғрисида қарор қабул қилинади, қарор сессияда раислик қилувчи томонидан имзоланади»;

9) 17-модданинг:

биринчи ва иккинчи қисмлари қуйидаги мазмундаги **биринчи – тўртинчи қисмлар** билан алмаштирилсин:

«Халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши фаолиятининг ташкилий шакли унинг сессияларидир. Халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашининг сессиялари тегишли Кенгашнинг фаолиятни жамоатчилик асосида амалга оширадиган раиси, у йўқлигида эса тегишли Кенгашга сайловда энг кўп депутатлик ўринларини олган сиёсий партиядан илгари сурилган депутатлар томонидан ташкил этилган партия гуруҳи раҳбари томонидан, заруратга қараб, ҳар чоракда камида бир марта чақирилади. Сессия халқ депутатлари тегишли Кенгаши депутатлари камида учдан икки қисмининг ташаббусига ёки ҳокимнинг таклифига биноан ҳам чақирилиши мумкин. Кенгаш сессиясини чақириш тўғрисидаги қарордан депутатлар сессия очилишидан камида уч кун олдин хабардор қилинади.

Янги сайланган халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашининг биринчи сессияси ҳоким томонидан сайловдан кейин кечи билан уч ҳафталик муддат ичида чақирилади. Кенгашнинг биринчи сессиясини тегишли ҳудудий, туман, шаҳар сайлов комиссияси раиси очиб беради ҳамда у Кенгаш раиси сайлангунига қадар сессияда раислик қилади.

Халқ депутатлари Кенгаши сессияларида раис, у йўқлигида эса тегишли Кенгашга сайловда энг кўп депутатлик ўринларини олган сиёсий партиядан илгари сурилган депутатлар томонидан ташкил этилган партия гуруҳи раҳбари раислик қилади. Агар бир нечта сиёсий партия тенг миқдордаги энг кўп депутатлик ўринларини эгалласа, уларнинг ўзаро келишувига кўра тегишли партиянинг раҳбари раислик қилади.

Янги сайланган халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашининг биринчи сессияси ўтказилган кундан эътиборан бир ойдан кечиктирмай Кенгашнинг органлари тузилади»;

учинчи, тўртинчи ва бешинчи қисмлари тегишинча бешинчи, олтинчи ва еттинчи қисмлар деб ҳисоблансин;

қуйидаги мазмундаги **саккизинчи ва тўққизинчи қисмлар** билан тўлдирилсин:

«Электрон овоз бериш тизимлари ўрнатилган залларда очик ёки яширин овоз бериш электрон овоз бериш тизимидан фойдаланилган ҳолда ўтказилади.

Депутат ўзининг овоз бериш ҳукукини шахсан амалга оширади»;

10) 18-модданинг матни қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Халқ депутатлари Кенгаши сессияларини чақириш ва ўтказиш, сессия муҳокамасига масалалар киритиш ва уларни кўриб чиқиш, халқ депутатлари Кенгаши органларини ташкил этиш ва сайлаш, уларнинг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни эшитиш, Кенгаш сўровини юбориш тўғрисидаги таклифни кўриб чиқиш, Кенгаш текширувини ўтказиш, депутатлар сўровларини юбориш, қарорлар лойиҳаларини кўриб чиқиш, овоз бериш, қарорларни ўқиб эшиттириш, сессияга таклиф этилган шахслар сонини аниқлаш тартиби, шунингдек депутатларнинг масъулияти ва сессия ишини ташкил этишга доир бошқа масалалар халқ депутатлари Кенгашининг регламентига мувофиқ белгиланади»;

11) 19-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«19-модда. Халқ депутатлари Кенгашининг доимий ва муваққат комиссиялари

Сессия муҳокамасига киритиладиган масалаларни дастлабки тарзда кўриб чиқиш ва тайёрлаш, халқ депутатлари Кенгаши қарорларини ва Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларини рўёбга чиқариш учун кўмаклашиш, шунингдек ўз ваколатлари доирасида назоратни амалга ошириш учун халқ депутатлари Кенгаши ўз ваколатлари муддатига доимий ва муваққат комиссиялар тузади.

Халқ депутатлари Кенгашларида, қоида тариқасида, қуйидаги доимий комиссиялар тузилади:

маҳаллий бюджет, тадбиркорликни ривожлантириш ва иқтисодий ислохотлар бўйича;

коррупцияга қарши курашиш, давлат органларида очикликни таъминлаш ва ҳукукий масалалар бўйича;

ижтимоий соҳа, ёшлар сиёсати, маданият ва спорт масалалари бўйича;

аграр, қурилиш, коммунал соҳалар, экология, саноат ва транспорт масалалари бўйича;

регламент ва депутатлик одоб-ахлоқи масалалари бўйича.

Халқ депутатлари Кенгашида муваққат комиссиялар ҳам тузилиши мумкин.

Комиссиялар тўғрисидаги низомлар тегишли халқ депутатлари Кенгаши томонидан тасдиқланади»;

12) қуйидаги мазмундаги 19¹-модда билан тўлдирилсин:

**«19¹-модда. Халқ депутатлари Кенгаши доимий
ва муваққат комиссияларининг ваколатлари**

Халқ депутатлари Кенгашининг доимий ва муваққат комиссиялари:
ўз ташаббусига кўра ёки Кенгашнинг топшириғига биноан Кенгаш
қарорларининг лойиҳаларини ишлаб чиқади;

фаолият йўналиши доирасида ҳудудий дастурларни ишлаб чиқиш
ва амалга оширишда иштирок этади;

халқ депутатлари Кенгаши қарорлари лойиҳаларини дастлабки тарзда
кўриб чиқади ва уларни Кенгаш сессиясида кўриб чиқиш учун тайёрлайди;

халқ депутатлари Кенгаши қарорларининг лойиҳалари юзасидан
хулосалар беради;

вилоятлар ва Тошкент шаҳри маҳаллий бюджетлари, шунингдек
туманлар ва шаҳарлар бюджетлари лойиҳалари юзасидан хулосалар
ҳамда таклифлар беради;

халқ депутатлари Кенгашининг тавсиясига кўра бюджет
маблағларининг мақсадли сарфланиши ва улардан самарали
фойдаланилиши ҳолатини ўрганади;

ишчи гуруҳлар тузади, уларнинг таркибига давлат органлари
ва нодавлат нотижорат ташкилотларининг, илмий муассасаларнинг
вакиллари, мутахассислар ва олимларни жалб этади;

тегишли ҳудуддаги давлат органлари ва ташкилотларидан, мансабдор
шахслардан маълумотларни ва эксперт хулосаларини, шунингдек бошқа
ахборотни талаб қилиб олади;

тегишли ҳудудда қонун ҳужжатларининг ва халқ депутатлари
Кенгаши қарорларининг давлат органлари томонидан ижро этилиш
ҳолатини, ҳуқуқнинг қўлланилиш амалиётини жойларга чиққан ҳолда
ўрганади;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни, халқ депутатлари Кенгаши
қарорларини тарғиб этиш, уларнинг моҳияти ва аҳамиятини тушунтириш
бўйича тадбирларни амалга оширади.

Доимий ва муваққат комиссиялар қонунчиликка мувофиқ бошқа
ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин»;

13) 20-модданинг:

бешинчи қисми қуйидаги мазмундаги **бешинчи ва олтинчи
қисмлар** билан алмаштирилсин:

«Халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши котибиятининг
мудирини тегишли халқ депутатлари Кенгаши депутатлари орасидан Кенгаш
раиси томонидан тайинланади ва доимий асосда фаолият юритади.

Халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши котибиятининг
мудирини ўз ваколатлари даврида илмий, ижодий ва педагогик фаолиятдан
ташқари ҳақ тўланадиган бошқа турдаги фаолият билан шуғулланиши
мумкин эмас»;

олтинчи ва еттинчи қисмлари тегишинча **еттинчи ва саккизинчи
қисмлар** деб ҳисоблансин;

14) IV боб қуйидаги мазмундаги **20¹-модда** билан тўлдирилсин:

**«20¹-модда. Халқ депутатлари Кенгашларининг
нодавлат нотижорат ташкилотлари
ва фуқаролик жамиятининг бошқа
институтлари билан ҳамкорлиги**

Халқ депутатлари Кенгашлари нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари билан ҳамкорликни амалга оширади, қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ уларнинг фаолиятини қўллаб-қувватлайди.

Халқ депутатлари Кенгашлари ҳудудий дастурларнинг, Кенгаш қарорларининг лойиҳаларини ишлаб чиқиш масалалари юзасидан, шунингдек уларнинг ижроси устидан назорат борасида нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари билан ҳамкорликни амалга оширади»;

15) V бобнинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

**«V БОБ. МАҲАЛЛИЙ ИЖРО ЭТУВЧИ ҲОКИМИЯТ
ОРГАНЛАРИ. ҲОКИМЛАРНИНГ ВАКОЛАТЛАРИ»;**

16) 21-модданинг:

ўзбекча матнининг номидаги «ижроия» деган сўз «ижро этувчи» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

биринчи қисми қуйидаги мазмундаги **биринчи, иккинчи ва учинчи қисмлар** билан алмаштирилсин:

«Тегишли ҳудуддаги ижро этувчи ҳокимиятга вилоят, туман ва шаҳар ҳокими бошчилик қилади.

Вилоят, туман ва шаҳар ҳокими ўз ваколатларини яккабошчилик асосида амалга оширади ҳамда ўзи раҳбарлик қилаётган органларнинг қарорлари ва ҳаракатлари учун шахсан жавобгар бўлади.

Ҳоким Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан белгиланадиган миқдорда биринчи ўринбосарга ва ўринбосарларга эга бўлади»;

иккинчи – олтинчи қисмлари тегишинча **тўртинчи – саккизинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

17) қуйидаги мазмундаги 21¹-модда билан тўлдирилсин:

«21¹-модда. Ҳокимларнинг ваколатлари

Вилоят, туман, шаҳар ҳокими:

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларини, Олий Мажлис палаталарининг қарорларини, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ҳамда фармойишларини, Вазирлар Маҳкамасининг, юқори турувчи ҳокимларнинг ва тегишли халқ депутатлари Кенгашларининг қарорларини ижро этади;

худудларни иқтисодий, ижтимоий, маданий ва экологик жиҳатдан ривожлантиришни таъминлашга қаратилган чора-тадбирларни амалга оширади;

жамоат тартибига риоя этилиши ва жиноятчиликка қарши курашиш, фуқароларнинг хавфсизлигини таъминлаш, уларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва соғлиғини муҳофаза қилиш билан боғлиқ чора-тадбирлар кўради, табиий офатлар, эпидемиялар ва бошқа фавқулодда ҳолларда ишларни ташкил этади;

вилоятларнинг вилоят бюджетларидан ва Тошкент шаҳрининг шаҳар бюджетидан, туманлар ҳамда шаҳарлар бюджетларидан ҳудудий бюджет маблағларини тақсимловчиларга ажратиладиган бюджет маблағларининг чекланган миқдорларини бюджет сўровини тузиш учун кўриб чиқади ва тасдиқлайди;

вилоят, туман, шаҳарни иқтисодий ва ижтимоий жиҳатдан ривожлантиришнинг асосий йўналишларини, вилоят ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетининг, туман ва шаҳар бюджетининг тегишли лойиҳасини, шунингдек унинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни халқ депутатлари Кенгашига тақдим этади;

халқ депутатлари Кенгашлари сессияларига кўриб чиқиш учун масалалар киритади, зарур ҳолларда Кенгаш сессиясини чақириш тўғрисида Кенгашга таклиф киритади;

халқ депутатлари Кенгашларининг сессияларида иштирок этади;

тегишли халқ депутатлари Кенгашига вилоят, туман, шаҳар ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг энг муҳим ва долзарб масалалари юзасидан ҳисоботлар тақдим этади;

ўз ўринбосарларини лавозимга тайинлаш ва лавозимидан озод этиш тўғрисидаги қарорларни халқ депутатлари Кенгашининг тасдиғига тақдим этади;

хокимлик аппарати бўлинмалари раҳбарларини лавозимга тайинлайди ва лавозимидан озод этади;

қўйи турувчи ҳокимларнинг қарорларини (бундан хусусий мулк ҳуқуқининг, шунингдек ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг юзага келиши учун асос бўлган қарорлар мустасно), агар улар Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига, қонунларига ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг, Ўзбекистон Республикаси Президентининг, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҳужжатларига, шунингдек юқори турувчи халқ депутатлари Кенгашининг ва ҳокимнинг қарорларига зид бўлса, бекор қилади ва халқ депутатлари Кенгашига қўйи турувчи халқ депутатлари Кенгашларининг ҳужжатларини бекор қилиш тўғрисида тақдимнома киритади;

ижро этувчи ҳокимият органлари таркибий бўлинмаларининг ишини назорат қилади;

халқ депутатлари Кенгашининг қонунчиликка зид қарорларини қайта кўриб чиқиш тўғрисида тегишли халқ депутатлари Кенгашига тақдимнома

киритади, бундан хусусий мулк ҳуқуқининг, шунингдек ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг вужудга келиши учун асос бўлган қарорлар мустасно;

тегишли халқ депутатлари Кенгашининг қонунчиликка зид қарорларини бекор қилиш учун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенатига ёки судга мурожаат қилади;

халқ депутатлари Кенгашининг ва ҳокимнинг ҳужжатларини бажармаганлиги учун мансабдор шахсларни интизомий жавобгарликка тортиш тўғрисида қонунда белгиланган тартибда тақдимнома киритади;

давлат мукофотлари билан тақдирлаш тўғрисидаги илтимосномаларни кўриб чиқади ва таклифлар киритади;

республикада ва хорижда вилоят, туман ҳамда шаҳарнинг расмий вакили сифатида иш юритади;

фуқароларни қабул қилишни ташкил этади, жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини кўриб чиқади.

Вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари Ўзбекистон Республикаси Ҳисоб палатасига:

навбатдаги йил учун вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетларининг лойиҳаларини кўриб чиқиш ҳамда тегишли хулоса тақдим этиш учун;

ўтган молия йили учун вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетларининг ижроси тўғрисидаги йиллик ҳисоботни ташқи аудитдан ўтказиш ҳамда баҳолаш учун юборади.

Ҳоким қонунчиликда ўз ваколатлари жумласига киритилган режалаштириш, бюджет, молия, ҳисобга олиш, вилоят, туман, шаҳар мулкни бошқариш ҳамда мулкчиликнинг турли шаклидаги корхоналар, муассасалар, ташкилотлар билан ҳамкорлик қилиш, қишлоқ хўжалиги, ердан ва бошқа табиий ресурслардан фойдаланиш, табиатни муҳофаза қилиш, қурилиш, транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа, аҳолига коммунал, савдо ва ижтимоий-маданий хизмат кўрсатиш, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, қонунийликни, ҳуқуқ-тартиботни ҳамда ҳавфсизликни таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш каби бошқа масалаларни ҳам ҳал этади»;

18) 22 ва 23-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«22-модда. Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг тузилмаси ва штатлари

Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари (ҳокимликлар) бошқармалар, бўлимлар ва бошқа бўлинмалардан иборат бўлиб, уларнинг тузилмаси, уларни ташкил этиш тартиби ва фаолияти Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан белгиланади.

Вилоятлар ва Тошкент шаҳар ижро этувчи ҳокимият органларининг тузилмаси ва штатлари ҳоким томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси билан келишилган ҳолда тегишли халқ депутатлари Кенгаши тасдиқлаган бюджет доирасида белгиланади ва ўзгартирилади.

Туман, шаҳар ижро этувчи ҳокимият органларининг тузилмаси ва штатлари ҳоким томонидан юқори турувчи ҳоким билан келишилган ҳолда тегишли халқ депутатлари Кенгаши тасдиқлаган бюджет доирасида белгиланади ва ўзгартирилади.

Вилоят, туман, шаҳар ҳокимликлари аппаратининг тузилмаси ва штатлари тегишли ҳоким томонидан вилоят, туман, шаҳар халқ депутатлари Кенгаши тасдиқлаган бюджет доирасида белгиланади ва ўзгартирилади.

Вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокимлиги аппаратининг намунавий тузилмаси ва штатлари Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан, туман ва шаҳар ҳокимлиги аппаратининг намунавий тузилмаси ва штатлари эса юқори турувчи ҳоким томонидан белгилаб қўйилади. Қорақалпоғистон Республикасида туман ва шаҳар ҳокимлиги аппаратининг намунавий тузилмаси ва штатлари Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши томонидан белгиланади.

23-модда. Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари таркибий бўлинмаларининг раҳбарларини лавозимга тайинлаш ва лавозимдан озод этиш

Агар қонунчиликда лавозимга тайинлаш ва лавозимдан озод қилишнинг бошқача тартиби белгиланмаган бўлса, ижро этувчи ҳокимият таркибий бўлинмаларининг раҳбарлари республика ижро этувчи ҳокимиятининг юқори турувчи органлари билан келишилган ҳолда ҳоким томонидан лавозимга тайинланади ва лавозимдан озод этилади.

Агар қонунчиликда лавозимга тайинлаш ва лавозимдан озод қилишнинг бошқача тартиби белгиланмаган бўлса, туманга бўйсунадиган шаҳар ижро этувчи ҳокимият таркибий бўлинмаларининг раҳбарлари республика ижро этувчи ҳокимиятининг юқори турувчи органлари билан келишилган ҳолда тегишли ҳоким томонидан лавозимга тайинланади ва лавозимдан озод этилади»;

19) VI бобнинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«VI БОБ. ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ КЕНГАШЛАРИНИНГ ВАКОЛАТЛАРИ»;

20) 24-модда:

биринчи қисмининг:

иккинчи ва учинчи хатбошилари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«хўдудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш дастурларини, туман, шаҳарнинг бош режасини ҳамда уни қуриш қоидаларини тасдиқлаш;

вилоятлар ва Тошкент шаҳри маҳаллий бюджетларини, шунингдек туманлар ва шаҳарлар бюджетларини тегишинча вилоятлар ва Тошкент шаҳар, туманлар ва шаҳарлар ҳокимларининг тақдимномасига биноан

кўриб чиқиш ҳамда қабул қилиш, уларнинг ижро этилиши устидан назоратни амалга ошириш»;

қуйидаги мазмундаги **ўнинчи** ва **ўн биринчи хатбошилар** билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистон Республикаси Президентининг тегишли Халқ қабулхоналарининг тегишли ҳудуддаги давлат органлари ва ташкилотлар раҳбарлари фаолияти ҳамда мурожаатлар билан ишлаш ҳолати тўғрисидаги ахборотини ҳар чоракда эшитиш;

ёшлар муаммоларини ўрганиш, уларни ҳал этишга кўмаклашиш, ёш авлоднинг истеъдоди ва қobiliятини ривожлантириш учун қўшимча шарт-шароитлар яратиш чораларини кўришга қаратилган ишлар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Ёшлар ишлари агентлиги ҳудудий раҳбарларининг ҳисоботларини ҳар олти ойда эшитиш»;

ўнинчи – йигирма биринчи хатбошилари тегишинча **ўн иккинчи – йигирма учинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

ўн учинчи хатбошисидаги «бошқа» деган сўз «муваққат» деган сўз билан алмаштирилсин;

ўн олтинчи ва ўн еттинчи хатбошилари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«зарурат бўлганда ижро этувчи ҳокимият бўлимлари, бошқармалари, бошқа таркибий бўлинмалари раҳбарларининг ҳисоботларини, шу жумладан қонунларга риоя этилиши, тегишли халқ депутатлари Кенгашлари қарорларининг ва доимий комиссиялар тавсияларининг бажарилиши юзасидан ҳисоботларини эшитиш;

тегишли прокурорларнинг фаолияти тўғрисидаги ахборотини ҳар йили эшитиш»;

йигирма биринчи, йигирма иккинчи ва йигирма учинчи хатбошилари қуйидаги мазмундаги **йигирма биринчи – йигирма тўртинчи хатбошилар** билан алмаштирилсин:

«Кенгаш сўровини юбориш тўғрисидаги таклифни кўриб чиқиш, Кенгаш текширувини ўтказиш, депутат сўровларини юбориш ва улар юзасидан қарорлар қабул қилиш;

ҳокимнинг халқ депутатлари Кенгашининг қонунчиликка зид қарорларини қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги тақдимномасига асосан Кенгаш қарорини ўзгартириш ёки бекор қилиш;

ҳокимнинг ва қуйи Кенгашнинг Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига мувофиқ бўлмаган қарорларини бекор қилиш;

ҳокимнинг тақдимига биноан ҳокимликнинг тузилмасини, штатларини ва унинг ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш фондини тасдиқлаш киради»;

иккинчи, учинчи ва тўртинчи қисмлари қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан алмаштирилсин:

«Халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари:

тегишли вилоятларнинг вилоят бюджетларидан ҳамда Тошкент шаҳрининг шаҳар бюджетидан туманлар ва шаҳарлар бюджетларига

ажратиладиган тартибга солувчи бюджетлараро трансфертларнинг чекланган миқдорларини кўриб чиқади ҳамда тасдиқлайди;

жисмоний ва юридик шахсларга тегишинча мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш, доимий эгалик қилиш, доимий фойдаланиш, муддатли (вақтинча) фойдаланиш ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкаларини ёки уларнинг қисмларини компенсация эвазига жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйиш ва олиб қўйилган ер участкаларида жойлашган кўчмас мулк объектларини қонунда белгиланган ҳолларда ва тартибда бузиб ташлаш тўғрисида қарорлар қабул қилади;

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) минтақавий вакилининг инсон ҳуқуқлари, эркинликларини ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ҳолати тўғрисидаги маърузасини ҳар йили эшитади;

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Бола ҳуқуқлари бўйича вакили (Болалар омбудсмани) минтақавий вакилининг тегишли ҳудудда бола ҳуқуқлари, эркинликларини ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ҳолати тўғрисидаги маърузасини ҳар йили эшитади;

тегишли ҳудудда маҳаллий аҳамиятга молик монументал ёдгорликларни қонунчиликда белгиланган тартибда ўрнатиш ва бузиш (кўчириш) тўғрисида қарорлар қабул қилади;

фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари, ижтимоий-иқтисодий ривожланишни таъминлаш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги ўз ваколатлари жумласига киритилган бошқа ташкилий масалаларни ва Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигига мувофиқ назорат қилишга доир масалаларни ҳал этади»;

21) **25-модда** чиқариб ташлансин;

22) **25¹-модданинг**:

иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Вилоят, туман, шаҳар ҳокимининг ҳисоботи тегишли халқ депутатлари Кенгашининг вилоят, туман, шаҳарнинг ўтган йилдаги ижтимоий-иқтисодий ривожланиши якунлари ҳамда жорий йилга мўлжалланган ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурининг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган сессиясида эшитилади. Мазкур сессия вилоятларда ва Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг тегишли мажлиси ўтказилганидан кейин ўн кундан кечиктирмай, туманлар ва шаҳарларда эса вилоятларда ва Тошкент шаҳрида тегишли мажлислар ўтказилганидан кейин ўн кундан кечиктирмай ўтказилади»;

еттинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Туман ва шаҳар ҳокимининг ҳисоботини муҳокама қилиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мажлисларида, шунингдек халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашларининг сессияларида берилган баҳолар ҳамда белгиланган вазифалар ҳисобга олинган ҳолда амалга оширилади»;

23) **25²-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармаларининг, вилоятлар ички ишлар бошқармаларининг бошлиқлари ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва уларнинг профилактикаси ҳолати тўғрисида ҳар чоракда, жамоат хавфсизлиги тўғрисида эса ҳар олти ойда тегишинча халқ депутатлари Тошкент шаҳар ва вилоятлар Кенгашларига ҳисобот тақдим этади.

Туман (шаҳар) ички ишлар бошқармаларининг (бўлимларининг) бошлиқлари ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва уларнинг профилактикаси ҳолати тўғрисида, шунингдек жамоат хавфсизлиги тўғрисида ҳар чоракда халқ депутатлари туман (шаҳар) Кенгашларига ҳисобот тақдим этади.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ҳудудий бўлинмалари раҳбарларининг ҳисоботларини эшитишга тегишли ҳудудда жойлашган бошқа давлат органларининг, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг, ташкилотларнинг, шу жумладан нодавлат нотижорат ташкилотларининг, сиёсий партияларнинг, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари ва бошқа шахслар таклиф этилиши мумкин.

Юклатилган вазифаларнинг бажарилиши юзасидан кўрилаётган чоратадбирлар ва ишларнинг натижалари Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ҳудудий бўлинмалари раҳбарларининг ҳисоботларини эшитиш чоғида танқидий жиҳатдан муҳокама қилинади, уларнинг фаолияти самарадорлигига шахсан баҳо берилади, шунингдек эгаллаб турган лавозимига мувофиқлиги ёки мувофиқ эмаслиги тўғрисида тавсиялар қабул қилинади»;

24) 25³-модданинг:

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ҳудудий адлия бошқармаларининг бошлиқлари ҳар йили тегишинча халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашларига жойлардаги норма ижодкорлиги фаолияти ҳамда ҳуқуқни қўллаш амалиёти, ҳуқуқий тарғибот ва маърифатнинг ҳолати тўғрисида ахборот тақдим этади»;

учинчи қисмидаги «ҳар чоракда» деган сўзлар «ҳар олти ойда» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

25) 25⁴-модда чиқариб ташлансин;

26) VI боб қуйидаги мазмундаги **25⁶, 25⁷ ва 25⁸-моддалар** билан тўлдирилсин:

«25⁶-модда. Кенгаш сўрови

Халқ депутатлари Кенгаши тегишли ҳудудда жойлашган давлат органлари ва ташкилотларининг мансабдор шахсларига қонунларнинг, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурларининг ижроси масалалари ҳамда уларнинг ваколатларига кирадиган бошқа муҳим масалалар юзасидан асослантирилган тушунтириш бериш ёки нуктаи назарини баён этиш талаби билан Кенгаш сўровини юборишга ҳақли.

Кенгаш сўрови тезкор-қидирув фаолиятини амалга оширувчи органларнинг, суриштирув ва тергов органларининг, судларнинг

иш юритувидаги муайян ишлар ва материалларга, шунингдек ижро иши юритиш ҳамда нотариал иш юритишнинг муайян материалларини кўриб чиқиш билан боғлиқ фаолиятга тааллуқли бўлиши мумкин эмас.

Кенгаш сўровини юбориш тўғрисидаги таклиф Кенгашнинг депутатлари, доимий ва муваққат комиссиялари, партия гуруҳларининг ташаббуси асосида Кенгаш сессиясида кўриб чиқилади.

Кенгаш сўровининг ташаббускорлари томонидан Кенгаш сўрови лойиҳаси тайёрланиб, у Кенгашнинг навбатдаги сессияси кун тартибига киритиш учун Кенгаш раисига юборилади.

Кенгаш сўрови лойиҳасига уни асослантирувчи зарур материаллар илова қилинади. Кенгаш сўрови лойиҳасида сўровга жавоб беришнинг шакли (оғзаки ёки ёзма) тўғрисидаги талаблар бўлиши керак.

Кенгаш сўровини юбориш тўғрисидаги қарор Кенгаш депутатлари умумий сонининг кўпчилик овози билан қабул қилинади.

Давлат органларининг мансабдор шахслари Кенгаш сўровига оғзаки жавобни Кенгаш томонидан белгиланган муддатда Кенгаш сессиясида беради.

Давлат органлари ва ташкилотларининг мансабдор шахслари Кенгашнинг сўровига ёзма жавобни, агар бошқа муддат белгиланган бўлмаса, сўров олинган кундан эътиборан ўн кундан кечиктирмай юбориши керак.

Кенгаш сўровига жавобда сўровда қўйилган масалаларнинг ҳар бири бўйича аниқ ва батафсил асослантирилган маълумотлар очиб берилиши керак.

Кенгашнинг сўровига жавоб сўров ўз номига юборилган мансабдор шахс ёки унинг вазифаларини вақтинча бажараётган шахс томонидан имзоланади.

Кенгаш сўровига ёзма жавоб Кенгашнинг сессиясида раислик қилувчи томонидан ўқиб эшиттирилади. Ёзма жавобнинг кўчирма нусхалари жавоб Кенгашнинг сессиясида ўқиб эшиттирилгунига қадар депутатларга юборилади.

Кенгаш сўровларига жавоблар Кенгаш сессиясида муҳокама қилинади ва унинг якунлари бўйича тегишли қарор қабул қилинади.

25⁷-модда. Кенгаш текшируви

Кенгаш текшируви тегишли ҳудуднинг хавфсизлигига, барқарор ривожланиш асосларига салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига, жамият ва давлат манфаатларига таҳдид соладиган фактлар ҳамда воқеаларни ўрганиш мақсадида ўтказилиши мумкин.

Кенгаш текширувини ўтказиш тўғрисидаги Кенгаш қарори депутатлар умумий сонининг кўпчилик овози билан қабул қилинади.

Тезкор-қидирув фаолиятини амалга оширувчи органларнинг, суриштирув ва тергов органларининг, судларнинг иш юритувидаги муайян ишлар ва материалларни, шунингдек ижро иши юритиш ҳамда нотариал иш

юритишнинг муайян материалларини кўриб чиқиш билан боғлиқ фаолият Кенгаш текширувнинг объекти бўлиши мумкин эмас.

25⁸-модда. Кенгаш текширувини ўтказиш бўйича комиссия

Кенгаш текширувини ўтказиш учун Кенгаш депутатлари орасидан Кенгаш текширувини ўтказиш бўйича комиссия тузилади.

Комиссия Кенгаш текширувини ўтказишда қуйидагиларга ҳақли:

давлат органлари ва ташкилотларининг вакиллари, мутахассисларни, экспертларни комиссия ишига жалб этишга;

давлат органлари ва ташкилотларидан, жисмоний ва юридик шахслардан зарур маълумотларни сўраб олишга;

давлат органлари ва ташкилотларининг, нодавлат ташкилотларнинг мансабдор шахсларини, шунингдек фуқароларни тушунтиришлар бериш учун таклиф қилишга.

Кенгаш текшируви натижаларига кўра комиссиянинг якуний ҳисоботи тайёрланиб, у Кенгаш сессиясида кўриб чиқиш учун Кенгашга киритилади»;

27) **26-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашларининг қонунчилик нормаларига мувофиқ бўлмаган қарорлари белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати томонидан бекор қилинади.

Ҳоким халқ депутатлари Кенгашининг қонунчиликка зид қарорини қайта кўриб чиқиш тўғрисида Кенгашга тегишли тақдимнома киритади, бундан хусусий мулк ҳуқуқининг, шунингдек ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг юзага келиши учун асос бўлган қарорлар мустасно. Кенгаш ҳокимнинг тақдимномасини бир ойлик муддатда кўриб чиқиб, Кенгаш қарорини ўзгартириш ёки бекор қилиш тўғрисида қарор қабул қилади. Халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши томонидан ҳокимнинг тақдимномаси қаноатлантирилмаган тақдирда, ҳоким Кенгашнинг тегишли қарорини бекор қилиш тўғрисида юқори турувчи Кенгашга, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенатига ёки судга мурожаат қилишга ҳақли.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг қарори билан бекор қилинган халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашларининг қарорлари ўзининг амал қилишини тугатади.

Ҳокимларнинг ҳужжатлари Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тўхтатилади ёки бекор қилинади.

Ҳокимларнинг қонунчиликка, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг давлат манфаатларига зид бўлган ҳужжатлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тўхтатилади ёки бекор қилинади, бундан хусусий мулк ҳуқуқининг, шунингдек ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг юзага келиши учун асос бўлган ҳужжатлар мустасно»;

28) қуйидаги мазмундаги **26¹-модда** билан тўлдирилсин:

**«26¹-модда. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг
фаолиятини чеклаш**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фавқулодда ҳолатни жорий этиш тўғрисидаги фармонида фавқулодда ҳолат жорий этилган ҳудудда фавқулодда ҳолатнинг амал қилиш даврида маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг ваколатларини тўлиқ ёки қисман тўхтатиб туриш назарда тутилиши мумкин».

3-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2004 йил 2 декабрда қабул қилинган «Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгаши депутатининг мақоми тўғрисида»ги 706–II-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 1, 10-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2018 йил, № 4, 224-модда; 2019 йил, № 9, 588-модда; 2020 йил, № 8, 488-модда, № 9, 537-модда; 2021 йил, № 1, 13-модда, 4-сонга илова; 2022 йил, № 6, 574-модда) **12-моддасининг еттинчи қисмидаги «Қонунчилик палатасига» деган сўзлар «Сенатига» деган сўз билан алмаштирилсин.**

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2021 йил 20 апрелда қабул қилинган «Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида»ги ЎРҚ–682-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2021 йил, № 4, 288-модда; 2022 йил, № 3, 213-модда, № 8, 788-модда, № 10, 983-модда; 2023 йил, № 8, 629-модда, № 11, 923-модда; 2024 йил, № 2, 109-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимча киритилсин:

1) **36-модда биринчи қисмининг саккизинчи хатбошиси** қуйидаги мазмундаги **саккизинчи ва тўққизинчи хатбошилар** билан алмаштирилсин:

«халқ депутатлари Кенгашларининг қарорларига нисбатан – тегишли халқ депутатлари Кенгаши раиси;

вилоят, туман ва шаҳар ҳокимининг қарорларига нисбатан – тегишли ҳоким томонидан имзолаш орқали амалга оширилади»;

2) **39-модданинг тўртинчи қисми «Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси» деган сўзлардан кейин «Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорларини ишлаб чиқиш, келишиш ва рўйхатдан ўтказишнинг ягона электрон тизими» деган сўзлар билан тўлдирилсин.**

5-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси: ҳукумат қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштирсин; республика ижро этувчи ҳокимият органлари ушбу Қонунга зид бўлган ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин;

ушбу Қонуннинг ижросини, ижрочиларга етказилишини ҳамда моҳияти ва аҳамияти аҳоли ўртасида тушунтирилишини таъминласин.

6-модда. Ушбу Қонун расмий эълон килинган кундан эътиборан кучга киради.

Ушбу Қонун 2-моддасининг 1-банди тўртинчи хатбошиси, 2-банди бешинчи, тўккизинчи ва ўн иккинчи хатбошилари, 8 ва 9-бандлари:

вилоятлардаги, шунингдек Тошкент шаҳридаги давлат ҳокимиятининг вакиллик ва ижро этувчи органларига нисбатан – вилоятлар ва Тошкент шаҳар халқ депутатлари Кенгашлари депутатларининг навбатдаги сайлови яқунлари бўйича;

туман, шаҳар давлат ҳокимиятининг вакиллик ва ижро этувчи органларига нисбатан – 2026 йил 1 январдан эътиборан амалга киритилади.

**Ўзбекистон Республикасининг
Президенти**

Ш. Мирзиёев

Тошкент шаҳри,
2024 йил 17 октябрь
№ ЎРҚ–976